

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра права, філософії та політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Протокол № 1 від 28 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчального курсу
«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»
Спеціальність 081 «Право»
Галузь знань 08 Право

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології.

Протокол № 1 від 28 серпня 2021 року.

Розробники програми :
доктор юридичних наук, професор О.С. Шеремет
кандидат юридичних наук, доцент С.О. Віхров

Мова навчання – українська.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна	Загальна кількість годин: 210 Шифр та назва спеціальності 081 право
Рік підготовки: 3-4 Семестри: 5, 6, 7	Лекції (<i>теоретична підготовка</i>): 76 год. Практичні: 68 год. Самостійна робота: 66 год.
Кількість кредитів ECTS: 7	Вид контролю: іспит.

Навчальний курс «Господарське право» розрахований на студентів закладів вищої освіти спеціальності 081 Право з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та соціально-практичні положення щодо правового регулювання господарської діяльності, правові засади організації та діяльності учасників господарських відносин.

Для освоєння змісту навчального курсу необхідно засвоїти навчальний матеріал з курсів «Теорія держави і права», «Цивільне право», «Конституційне право», «Адміністративне право».

Після вивчення дисципліни силабусу отримані студентом знання, вміння та навички будуть необхідні для засвоєння навчального матеріалу курсів господарсько-правового спрямування – «Господарський процес», «Господарські зобов'язання», «Фінансове право», «Інвестиційне право» та іншими, а також із спеціальними курсами, що вивчаються студентами.

Курс «Господарське право» для студентів III – IV курсу складається з трьох частин, кожна з яких вивчається протягом навчального семестру: Загальна частина, Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності, Правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки. На вивчення курсу відводиться 210 годин / 7 кредитів ECTS. Зокрема курс передбачає 76 годин лекційних занять, 68 годин практичних занять, а також 66 годин самостійної роботи студентів. Формою підсумкового контролю якості знань, навичок, вмінь студентів є заліки у V і VI навчальних семестрах і екзамен у VII навчальному семестрі.

Метою викладання навчальної дисципліни „Господарське право” є ознайомлення студентів з теоретичними положеннями щодо правового регулювання господарської діяльності, податкових відносин, правових засад організації та діяльності учасників господарських відносин, банківської системи та розрахунків, валютного регулювання та валютного контролю, вивчення ними основних законодавчих та інших нормативно-правових актів господарського законодавства, набуття вмінь і навичок застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни „Господарське право” є набуття знань, вмінь і навичок, що надають студентам можливість вільно орієнтуватися в господарському законодавстві, вірно тлумачити положення законів та підзаконних актів, а також користуватися ними у практичній діяльності. Навчальна дисципліна „Господарське право” максимально наближена до реальної економіки і надає можливість використати одержані знання для вирішення господарських питань.

2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувані необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Шифр	Компетентності
------	----------------

згідно ОПП		
ЗК1		Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу
ЗК2		Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК3		Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК8		Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК10		Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
ЗК11		Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
СК3		Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи
СК5		Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права
СК7		Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: господарське право і господарське процесуальне право
СК8		Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
СК9		Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів
СК11		Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти
СК12		Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції
СК13		Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності
СК14		Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації
СК15		Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування
СК16		Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення
СК 18		Здатність здійснювати процесуально-документальне оформлення супроводження розгляду та вирішення господарської або адміністративної справи, іншої юридичної документації.
		Програмні результати навчання
Соціально-гуманітарна ерудованість (СГЕ)	РН1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин
	РН3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
	РН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
	РН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних)з достатньою обґрунтованістю
	РН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
Дослідницькі навички (ДН)	РН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами
	РН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

Комунікація (РНК)	РН12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло
	РН13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій (ПСВІТ)	РН15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних
Праворозуміння (РНПР)	РН18	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
	РН20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів
Правозастосування (РНПЗ)	РН21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
	РН22	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях
	РН23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях
	РН26	Здійснювати процесуально-документальне оформлення супроводження розгляду та вирішення господарської або адміністративної справи, іншої юридичної документації.

Бакалавр повинен знати:

- загальні положення щодо правового регулювання господарської діяльності;
- основні теоретичні положення, поняття і терміни науки господарського права;
- положення щодо загальної частини господарського права;
- положення щодо правового регулювання функціональних видів господарської діяльності;
- положення щодо правового регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки;
- стан основних проблем господарського права і господарського законодавства.

Бакалавр повинен вміти:

- орієнтуватися у законодавстві про правове регулювання господарської діяльності;
- використовувати отримані знання у практичній діяльності;
- самостійно використовувати і застосовувати відповідні норми господарського законодавства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Загальна частина

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Господарська діяльність та загальні засади її правового регулювання. Господарська діяльність і господарське право. Поняття господарської діяльності. Основні види господарської діяльності. Комерційна (підприємницька) і некомерційна господарська діяльність. Поняття і значення правового регулювання господарської діяльності. Конституційні основи та загальні принципи господарської діяльності. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання.

Тема 2. Господарське право як галузь права. Поняття господарського права, проблеми визначення господарського права. Місце господарського права в системі права. Господарські відносини як предмет господарського права, їх ознаки і склад. Основні види господарських відносин. Співвідношення господарських відносин з іншими видами відносин. Метод господарського права, його особливості. Система господарського права. Загальна частина господарського права. Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності.

Правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки. Загальна характеристика частин, підгалузей та інститутів господарського права. Господарське право і господарське законодавство. Класифікація джерел господарського права. Кодифікація господарського законодавства та її проблеми. Господарський кодекс України. Історія розвитку господарського законодавства України. Принципи господарського права.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Суб'єкти господарського права: загальні положення. Поняття і види суб'єктів господарського права. Суб'єкти господарювання: ознаки, поняття, види. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень. Споживачі як учасники господарських відносин. Утворення суб'єкта господарювання. Установчі документи суб'єкта господарювання та вимоги до них. Державна реєстрація суб'єктів господарювання, органи, порядок і строки реєстрації. Ліцензування певних видів господарської діяльності: поняття, органи і порядок ліцензування. Припинення діяльності суб'єкта господарювання. Форми, підстави і порядок припинення діяльності. Загальний порядок ліквідації суб'єкта господарювання. Ліквідація суб'єкта господарювання в порядку банкрутства. Умови та порядок відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання - боржника або визнання його банкрутом.

Тема 4. Правовий статус суб'єктів господарського права. Правовий статус підприємства. Види підприємств. Організаційна структура підприємства. Особливості правового статусу окремих видів підприємств та інших суб'єктів господарювання. Приватне підприємство і приватний підприємець. Державне підприємство. Казенне підприємство. Комунальне підприємство. Колективне підприємство. Господарський кооператив. Підприємство громадської організації. Селянське (фермерське) господарство. Об'єднання підприємств, їх види, організаційно-правові форми і статус. Господарські товариства, їх види і правовий статус. Акціонерні товариства. Товариства з обмеженою відповідальністю. Товариства з додатковою відповідальністю. Командитні товариства. Повні товариства. Установчі документи господарського товариства, їх державна реєстрація. Учасники та засновники господарського товариства, їх права і обов'язки. Управління господарським товариством. Господарсько-правовий статус.

Тема 5. Майнова основа господарювання. Поняття майна, майнового фонду та правового режиму майна у сфері господарювання. Майно суб'єктів господарювання та його склад: основні фонди, оборотні фонди (кошти), спеціальні фонди, товари, цінні папери. Майнові права суб'єктів господарювання. Основні форми правового режиму майна суб'єктів господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління. Джерела формування майна суб'єкта господарювання та його майновий стан. Гарантії майнових прав суб'єктів господарювання. Правовий режим майна підприємства. Особливості правового режиму майна державного підприємства, казенного підприємства. Правовий режим майна виробничого кооператива. Правовий режим майна фермерського господарства. Правовий режим майна господарських товариств. Правовий режим майна господарських об'єднань. Правовий режим державного майна у сфері господарювання. Управління об'єктами державної власності. Управління державними корпоративними правами. Правовий режим комунального майна у сфері господарювання.

Змістовий модуль 3.

Тема 6. Господарське зобов'язання, господарський договір. Поняття господарського зобов'язання. Економічна функція і юридичні ознаки господарського зобов'язання. Склад господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань. Майново-господарські зобов'язання. Організаційно-господарські зобов'язання. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання. Публічні зобов'язання суб'єктів господарювання. Класифікація господарських зобов'язань. Підстави виникнення господарських зобов'язань. Господарський

договір. Зміст господарського договору. Види господарських договорів. Порядок укладення і форма господарського договору. Обов'язковість письмової форми господарського договору, види письмових форм. Виконання, зміна, і припинення господарського зобов'язання.

Тема 7. Відповідальність у господарських відносинах. Поняття, сутність, види і функції відповідальності у господарських відносинах. Ознаки і поняття господарсько-правової відповідальності, її економічний зміст. Принципи господарсько-правової відповідальності. Господарські санкції як правовий засіб відповідальності у сфері господарювання. Види господарських санкцій. Форми відповідальності в господарських правовідносинах. Господарське правопорушення як підстава господарсько-правової відповідальності. Поняття, ознаки і склад господарського правопорушення. Відшкодування збитків у господарських відносинах. Штрафні санкції як вид господарських санкцій. Порядок застосування штрафних санкцій. Поняття оперативно-господарських санкцій, їх види та характеристика. Підстави та порядок застосування оперативно-господарських санкцій, порядок їх оскарження. Адміністративно-господарські санкції. Види, умови, порядок та строки застосування адміністративно-господарських санкцій. Гарантії прав суб'єктів господарювання у разі неправомірного застосування до них адміністративно-господарських санкцій. Правове регулювання відповідальності за нерациональне господарювання. Припинення діяльності суб'єкта господарювання як захід господарсько-правової відповідальності.

II. Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності

Змістовий модуль 1.

Тема 8. Правові засади обмеження монополізму і регулювання конкуренції. Правове забезпечення державної антимонопольно-конкурентної політики. Антимонопольний комітет України, його система і структура, основні завдання, функції і повноваження. Правове регулювання природних монополій. Кваліфікація порушень антимонопольно-конкурентного законодавства. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, поняття і види. Зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, їх поняття і види. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх поняття і види. Обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань, її поняття і види. Заходи органів Антимонопольного комітету щодо запобігання монополізації товарних ринків та захисту конкуренції. Надання дозволів на узгоджені дії суб'єктів господарювання. Державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства. Стягнення штрафів. Примусовий поділ суб'єктів господарювання. Відшкодування збитків. Правовий захист від недобросовісної конкуренції. Порядок розгляду заяв і справ органами Антимонопольного комітету.

Тема 9. Правове регулювання господарського планування. Планування як форма керівництва економікою та його правове регулювання. Правові засади та принципи державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. Система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку. Прогнози та Державна програма економічного і соціального розвитку України. Прогнози та програми економічного і соціального розвитку областей, районів, міст. Прогнози та програми розвитку окремих галузей економіки. Планування господарської діяльності на рівні суб'єктів господарювання. Розгляд і узгодження планів суб'єктів господарювання виконавчими органами сільських, селищних, міських рад. Особливості планування господарської діяльності суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки.

Тема 10. Правове регулювання ціноутворення. Загальні засади правового регулювання ціноутворення. Державна цінова політика та її законодавче закріплення. Види цін. Вільні ціни. Державні регульовані ціни. Встановлення цін в договорах. Права підприємств у сфері ціноутворення. Державне регулювання цін. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері ціноутворення. Державне регулювання цін на продукцію монополієвих утворень. Державний контроль (нагляд) та спостереження у сфері ціноутворення. Державна

інспекція України з контролю за цінами. Адміністративно-господарські санкції за порушення законодавства про ціни і ціноутворення.

Змістовий модуль 2.

Тема 11. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: поняття, зміст, види. Загальні положення правового регулювання ринків фінансових послуг. Поняття і види фінансових послуг. Ринки фінансових послуг та їх види. Поняття фінансової установи. Умови створення та діяльності фінансових установ. Загальний порядок ліцензування фінансових установ. Загальний порядок надання фінансових послуг. Договір про надання фінансових послуг. Державне регулювання ринків фінансових послуг. Органи, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, її завдання, функції та повноваження.

Тема 12. Правове регулювання банківської діяльності. Банківська система України. Види банків. Правовий статус банків. Порядок створення банків і ліцензування банківської діяльності. Банківські послуги, банківські операції. Види банківських рахунків суб'єктів господарювання. Порядок відкриття рахунків у банках. Договір банківського вкладу, договір банківського рахунка. Порядок та форми розрахунків у господарському обігу. Розрахунково-касове обслуговування суб'єктів господарювання. Поняття кредиту. Банківські кредитні операції. Види кредиту. Кредитний договір.

Тема 13. Правове регулювання ринку цінних паперів. Цінні папери у сфері господарювання та їх правовий режим. Правові засади функціонування ринку цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів, їх основні права та обов'язки. Операції з цінними паперами. Державне регулювання ринку цінних паперів. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, її завдання, функції та повноваження.

Змістовий модуль 3.

Тема 14. Правове регулювання відносин приватизації, оренди, лізингу, концесії. Правове регулювання приватизації державного та комунального майна. Поняття, економічний зміст та юридична природа відносин приватизації. Законодавство про приватизацію. Державна програма приватизації. Об'єкти приватизації. Суб'єкти приватизації. Державні органи приватизації та їх основні повноваження. Порядок приватизації. Способи приватизації. Договірні відносини приватизації. Правове регулювання оренди майна. Договір оренди. Особливості оренди державного та комунального майна, юридична природа відносин оренди державного та комунального майна. Правове регулювання лізингу. Поняття і сутність лізингу. Види і форми лізингу. Договір лізингу. Правове регулювання комерційної концесії. Правове регулювання концесії державного та комунального майна. Поняття і юридична природа відносин концесії державного та комунального майна. Концесійний конкурс. Концесійний договір.

Тема 15. Правове регулювання забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції. Забезпечення засобами виробництва та реалізація продукції як вид господарської діяльності та її основні організаційно-правові форми. Встановлення господарських зв'язків у порядку вільної оптової торгівлі. Товарна біржа та її правовий статус. Біржові операції. Оптові ярмарки. Аукціони. Правові засади здійснення державних закупівель. Учасники відносин державних закупівель. Форми конкурсних торгів. Відкриті торги. Двоступеневі торги. Запит цінних пропозицій. Попередня кваліфікація учасників. Закупівля в одного учасника. Електронний реверсивний аукціон. Договір про закупівлю. Договори у сфері забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції. Договір поставки. Договір купівлі-продажу. Договір контрактації (закупки) сільськогосподарської продукції. Договір міни.

Тема 16. Правове регулювання надання послуг у сфері господарювання. Загальні положення щодо надання послуг у сфері господарювання. Загальні правові засади надання транспортних послуг і послуг із зберігання у сфері господарювання. Правове регулювання діяльності з надання страхових послуг у сфері господарювання. Учасники відносин страхування.

Ліцензування страхової діяльності. Контроль і нагляд за страховою діяльністю. Договір страхування. Правове регулювання надання посередницьких послуг у господарській діяльності. Агентський договір. Договори доручення, комісії, управління майном у господарській діяльності. Правове регулювання діяльності з надання рекламних послуг. Основні вимоги до реклами. Контроль за дотриманням законодавства про рекламу. Господарсько-правова відповідальність за порушення законодавства про рекламу. Правове регулювання діяльності з надання аудиторських послуг. Види аудиту. Аудитори (аудиторські організації). Обов'язки суб'єктів господарювання при проведенні аудиту. Загальні умови проведення аудиту та інших аудиторських послуг.

Тема 17. Правове регулювання інвестиційної діяльності. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Об'єкти інвестиційної діяльності. Інвестиційний проект Суб'єкти інвестиційної діяльності. Обов'язки суб'єктів інвестиційної діяльності. Джерела фінансування інвестиційної діяльності. Державне регулювання інвестиційної діяльності та його форми. Державна підтримка та стимулювання інвестиційної діяльності. Порядок та умови її надання державної підтримки інвестиційної діяльності. Державна експертиза інвестиційних проектів, що реалізуються із залученням державних коштів. Договірні форми реалізації інвестиційної діяльності. Порядок ціноутворення в інвестиційній діяльності. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності. Державні гарантії захисту інвестицій. Відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності. Умови припинення інвестиційної діяльності.

Тема 18. Правове регулювання господарських відносин у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності. Поняття і зміст наукової та науково-технічної діяльності. Суб'єкти господарювання у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Наукова установа, Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави. Особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу. Наукові та технологічні парки. Повноваження органів держави та місцевого самоврядування як суб'єктів організаційно-господарських повноважень у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Господарсько-правове регулювання у сфері інноваційної діяльності. Напрями інноваційної діяльності та основні шляхи її державного регулювання. Об'єкти інноваційної діяльності. Інноваційний проект. Інноваційний продукт, інноваційна продукція. Інноваційне підприємство. Учасники відносин у сфері інноваційної діяльності. Державна підтримка реалізації інноваційного проекту. Господарсько-правове регулювання діяльності у сфері трансферу технологій. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції, договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Тема 19. Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання, стандартизації, захисту прав споживачів. Технічне регулювання, стандартизація та підтвердження відповідності у сфері господарювання. Об'єкти стандартизації та технічного регулювання. Суб'єкти технічного регулювання. Застосування технічних регламентів і стандартів. Декларування відповідності, сертифікація як процедури оцінки відповідності. Державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення ринкового нагляду та контролю. Повноваження та порядок діяльності органів ринкового нагляду та контролю, їх права та обов'язки, Заходи ринкового нагляду. Господарсько-правові заходи захисту прав споживачів. Органи державного захисту прав споживачів, їх функції та повноваження.

Змістовий модуль 4.

Тема 20. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Законодавство про зовнішньоекономічну діяльність. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Іноземні суб'єкти господарювання та їх представництва. Види зовнішньоекономічної діяльності. Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності та його засоби. Правові режими іноземних суб'єктів господарювання в Україні. Компетенція органів регулювання зовнішньоекономічної

діяльності. Порядок ліцензування експортно-імпортних операцій та види ліцензій. Режим квотування зовнішньоекономічних операцій. Режим ліцензування експорту та імпорту товарів. Зовнішньоекономічні договори (контракти). Рекомендовані умови зовнішньоекономічних договорів. Захисні застереження. Типові і приблизні контракти. Міжнародний договір купівлі-продажу. Особливий порядок укладення, виконання і розірвання окремих видів зовнішньоекономічних договорів. Правовий режим іноземних інвестицій. Державна реєстрація іноземних інвестицій. Державні гарантії захисту іноземних інвестицій.

Тема 21. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання. Поняття та види спеціальних (вільних) економічних зон. Зовнішньоторговельні зони. Комплексні виробничі зони. Науково-технічні зони. Туристично-рекреаційні зони. Банківсько-страхові (офшорні) зони. Зони прикордонної торгівлі. Комплексні спеціальні (вільні) економічні зони. Порядок створення спеціальної (вільної) економічної зони. Управління спеціальною (вільною) економічною зоною. Спеціальний інвестиційний режим на територіях пріоритетного розвитку. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання в умовах надзвичайного стану. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання в умовах надзвичайної екологічної ситуації. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання в умовах воєнного стану.

III. Правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки

Змістовий модуль 1.

Тема 22. Правове регулювання господарських відносин у гірничодобувній та металургійній промисловості. Загальна характеристика правового регулювання господарських відносин у гірничодобувній та металургійній промисловості. Суб'єкти господарювання у гірничодобувній та металургійній промисловості. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень у гірничодобувній та металургійній промисловості. Правове регулювання господарських відносин, що виникають при наданні у користування ділянок надр. Особливості правового регулювання господарських відносин у галузі геології і розвідки надр. Особливості правового регулювання господарських відносин у вугільній промисловості. Порядок користування надрами на умовах розподілу продукції.

Тема 23. Правове регулювання господарських відносин у нафтогазовому комплексі. Загальні правові засади господарювання у нафтогазовому комплексі. Учасники господарських відносин у нафтогазовому комплексі. Порядок і умови користування нафтогазоносними надрами. Правові засади функціонування ринку природного газу. Порядок забезпечення споживачів нафтогазовою продукцією.

Тема 24. Правове регулювання господарських відносин в електроенергетиці. Загальні правові засади господарської діяльності в електроенергетиці. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень в електроенергетиці. Суб'єкти господарювання в електроенергетиці. Правове регулювання ринку електричної енергії. Особливості правового регулювання господарських відносин в теплоенергетиці. Договори енергопостачання та умови відключення споживачів від джерел енергопостачання.

Змістовий модуль 2.

Тема 25. Правове регулювання господарських відносин у харчовій промисловості. Правові засади забезпечення безпечності та якості харчових продуктів. Державний нагляд і контроль у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів. Забезпечення безпечності та якості харчових продуктів при їх імпорті та експорті. Державне регулювання виробництва та обігу спиртів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів. Державне регулювання виробництва і реалізації цукру та деяких інших харчових продуктів.

Тема 26. Правове регулювання господарських відносин в аграрній сфері. Правові засади господарської діяльності в аграрній сфері. Учасники господарських відносин в аграрній сфері. Особливості забезпечення суб'єктів господарювання аграрної сфери засобами виробництва. Правові форми реалізації сільськогосподарської продукції. Правові засади

регулювання ринку зерна. Правове регулювання державної аграрної інтервенції та державних заставних закупівель зерна.

Змістовий модуль 3.

Тема 27. Правове регулювання господарських відносин у галузі будівельної діяльності. Загальні засади правового регулювання господарських відносин у будівництві. Правовий статус учасників будівельної діяльності. Умови і порядок організації та здійснення будівельної діяльності. Договори підряду у будівельній діяльності. Відповідальність за правопорушення у галузі будівельної діяльності.

Тема 28. Правове регулювання господарських відносин у галузі зв'язку. Правове регулювання господарських відносин у галузі поштового зв'язку. Загальна характеристика господарської діяльності у галузі телекомунікацій. Суб'єкти господарювання і споживачі як учасники господарських відносин у галузі телекомунікацій. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень як учасники відносин у галузі телекомунікацій. Правові засади організації господарської діяльності у галузі телекомунікацій. Порядок та умови здійснення господарської діяльності з надання телекомунікаційних послуг. Правові засади управління і використання радіочастотного ресурсу.

Тема 29. Правове регулювання господарських відносин у галузях торгівлі, побутового та житлово-комунального обслуговування. Правове регулювання господарських відносин у галузі торгівлі. Правове регулювання господарських відносин у галузі побутового обслуговування. Правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Правове регулювання господарських відносин у галузі надання житлово-комунальних послуг

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ.

Тематичний план

Назви тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні і заняття	Самостійна робота
I. Загальна частина (V семестр)				
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Господарська діяльність та загальні засади її правового регулювання	12	4	4	2
Тема 2. Господарське право як галузь права	11	3	2	2
Змістовий модуль 2.				
Тема 3. Суб'єкти господарського права: загальні положення	11	3	4	4
Тема 4. Правовий статус суб'єктів господарського права	14	4	4	4
Тема 5. Майнова основа господарювання	9	3	2	4
Змістовий модуль 3.				
Тема 6. Господарське зобов'язання, господарський договір	12	4	4	4
Тема 7. Відповідальність у господарських відносинах	9	3	2	2
	68	24	22	22
II. Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності (VI семестр)				
Змістовий модуль 1.				
Тема 8. Правові засади обмеження монополізму і регулювання конкуренції	10	4	2	2

Назви тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичн і заняття	Самостій на робота
Тема 9. Правове регулювання господарського планування	5	1	2	
Тема 10. Правове регулювання ціноутворення	3	1		2
Змістовий модуль 2.				
Тема 11. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	6	2	2	2
Тема 12. Правове регулювання банківської діяльності	6	2	2	2
Тема 13. Правове регулювання ринку цінних паперів	6	2	2	2
Змістовий модуль 3.				
Тема 14. Правове регулювання відносин приватизації, оренди, лізингу, концесії	6	2	2	2
Тема 15. Правове регулювання забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції	6	2	2	
Тема 16. Правове регулювання надання послуг у сфері господарювання	6	2	2	2
Тема 17. Правове регулювання інвестиційної діяльності	7	1	4	2
Тема 18. Правове регулювання господарських відносин у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності	4	2		2
Тема 19. Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання, стандартизації, захисту прав споживачів	3	1		2
Змістовий модуль 4.				
Тема 20. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	12	4	4	
Тема 21. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання	4	2		2
	74	28	24	22
III. Правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки (VII семестр)				
Змістовий модуль 1.				
Тема 22. Правове регулювання господарських відносин у гірничодобувній та металургійній промисловості	9	3	2	2
Тема 23. Правове регулювання господарських відносин у нафтогазовому комплексі	9	3	2	2
Тема 24. Правове регулювання господарських відносин в електроенергетиці	9	3	2	2
Змістовий модуль 2.				
Тема 25. Правове регулювання господарських відносин у харчовій промисловості	9	3	2	2
Тема 26. Правове регулювання господарських відносин в аграрній сфері	11	3	4	4
Змістовий модуль 3.				

Назви тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичн і заняття	Самостій на робота
Тема 27. Правове регулювання господарських відносин у галузі будівельної діяльності	12	4	4	4
Тема 28. Правове регулювання господарських відносин у галузі зв'язку	11	3	4	2
Тема 29. Правове регулювання господарських відносин у галузях торгівлі, побутового та житлово-комунального обслуговування	8	2	2	4
	68	24	22	22
Усього годин	210	76	68	66

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ. I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА (V семестр)

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Господарська діяльність та загальні засади її правового регулювання (4 год.)

План

I заняття

1. Господарська діяльність: поняття, зміст, основні види
2. Конституційні основи господарської діяльності
3. Загальні принципи господарської діяльності
4. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у господарській діяльності
5. Форми реалізації державою економічної політики
6. Засоби державного регулювання господарської діяльності
7. Державний контроль і нагляд за господарською діяльністю

II заняття

8. Захист прав суб'єктів господарювання та споживачів
9. Особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки
10. Відносини суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування
11. Особливості управління господарською діяльністю у комунальному секторі економіки
12. Господарська комерційна діяльність (підприємництво)
13. Загальні гарантії прав підприємців
14. Некомерційна господарська діяльність

Тема 2. Господарське право як галузь права (2 год.)

План

1. Місце господарського права в системі права України
2. Господарські відносини як предмет господарського права
3. Види господарських відносин
4. Метод господарського права
5. Система господарського права
6. Джерела господарського права
7. Принципи господарського права

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Суб'єкти господарського права: загальні положення (4 год.)

План

I заняття

1. Поняття і види суб'єктів господарського права

2. Суб'єкти господарювання: ознаки, поняття, види
3. Утворення та легалізація суб'єктів господарювання
4. Державна реєстрація суб'єктів господарювання
5. Державна реєстрація припинення суб'єктів господарювання
6. Ліцензування певних видів господарської діяльності
7. Порядок одержання та переоформлення ліцензії, ліцензійні справи та ліцензійний реєстр
8. Ліцензійні умови. Нагляд, контроль і відповідальність у сфері ліцензування

II заняття

9. Особливості ліцензування окремих видів господарської діяльності
10. Патентування деяких видів господарської діяльності
11. Порядок використання торгового патенту та відповідальність за порушення порядку його отримання та використання
12. Дозвільна система у сфері господарської діяльності
13. Припинення діяльності суб'єкта господарювання
14. Ліквідація суб'єкта господарювання в порядку банкрутства
15. Процедура санації боржника
16. Ліквідаційна процедура банкрутства

Тема 4. Правовий статус суб'єктів господарського права (4 год.)

План

I заняття

1. Підприємства, їх види та загальні засади правового статусу
2. Особливості правового статусу державних підприємств
3. Особливості правового статусу комунальних підприємств
4. Господарські товариства, їх види та загальні засади правового статусу
5. Види акціонерних товариств та особливості їх правового статусу
6. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю
7. Правовий статус повного товариства, командитного товариства
8. Підприємства колективної власності. Підприємства громадських та релігійних організацій

II заняття

9. Особливості правового статусу виробничого кооперативу
10. Правовий статус фермерського господарства
11. Об'єднання підприємств, їх види та організаційно-правові форми
12. Правовий статус підприємства – учасника об'єднання підприємств
13. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії
14. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень та особливості їхнього правового статусу
15. Кабінет Міністрів України як суб'єкти організаційно-господарських повноважень
16. Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти організаційно-господарських повноважень

Тема 5. Майнова основа господарювання (2 год.)

План

1. Поняття і види майна у сфері господарювання
2. Основні форми правового режиму майна у сфері господарювання
3. Особливості правового режиму майна окремих видів суб'єктів господарювання
4. Правовий режим державного майна у сфері господарювання
5. Правовий режим комунального майна у сфері господарювання
6. Використання природних ресурсів у сфері господарювання
7. Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності
8. Корпоративні права та корпоративні відносини

Змістовий модуль 3.**Тема 6. Господарське зобов'язання. Господарський договір (4 год.)****План****I заняття**

1. Поняття та економічна роль господарського зобов'язання
2. Склад господарського зобов'язання
3. Підстави виникнення господарських зобов'язань
4. Класифікація господарських зобов'язань
5. Майново-господарські зобов'язання
6. Організаційно-господарські зобов'язання
7. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання

II заняття

8. Публічні зобов'язання суб'єктів господарювання
9. Поняття господарського договору та його економічне значення
10. Зміст господарського договору та способи його визначення
11. Класифікація господарських договорів
12. Форма і загальний порядок укладання господарських договорів
13. Порядок зміни та розірвання господарських договорів
14. Засоби забезпечення виконання господарських зобов'язань

Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання (2 год.)**План**

1. Господарсько-правова відповідальність: поняття, сутність, принципи
2. Види і форми господарсько-правової відповідальності
3. Підстави господарсько-правової відповідальності
4. Відшкодування збитків у сфері господарювання
5. Штрафні санкції
6. Оперативно-господарські санкції
7. Адміністративно-господарські санкції

II. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ВИДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (VI семестр)

Змістовий модуль 1.**Тема 8. Правові засади обмеження монополізму і регулювання конкуренції (2 год.)****План**

1. Державна антимонопольна політика та її організаційно-правове забезпечення.
2. Антимонопольний комітет України
3. Правове регулювання природних монополій
4. Поняття і види порушень антимонопольно-конкурентного законодавства
5. Здійснення державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання
6. Здійснення державного контролю за економічною концентрацією
7. Заходи впливу за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства
8. Порядок розгляду заяв і справ органами Антимонопольного комітету

Тема 9. Правове регулювання господарського планування та ціноутворення (2 год.)**План**

1. Загальні засади правового регулювання господарського планування
2. Правове регулювання державного прогнозування і планування господарської діяльності
3. Правове регулювання господарського планування на рівні суб'єктів господарювання
4. Загальні засади правового регулювання ціноутворення
5. Державне регулювання цін
6. Державний контроль та відповідальність у сфері ціноутворення

Змістовий модуль 2.**Тема 10. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання (2 год.)****План**

1. Поняття і зміст фінансової діяльності суб'єктів господарювання
2. Фінансові послуги: поняття, види, загальні умови їх надання
3. Ринки фінансових послуг, їх види та загальні засади правового регулювання
4. Договір про надання фінансових послуг
5. Умови створення та діяльності фінансових установ
6. Державне регулювання ринків фінансових послуг
7. Порядок та умови застосування заходів впливу за порушення законодавства про фінансові послуги

Тема 11. Правове регулювання банківської діяльності (2 год.)**План**

1. Національний банк України як суб'єкт організаційно-господарських повноважень
2. Види банків, умови та порядок їх створення, державної реєстрації, ліцензування діяльності
3. Правовий статус банків і банківські операції
4. Банківські рахунки та порядок їх відкриття
5. Порядок і форми розрахунків у господарському обігу
6. Порядок банківського кредитування суб'єктів господарювання
7. Форми та види банківського кредиту

Тема 12. Правове регулювання ринку цінних паперів (2 год.)**План**

1. Цінні папери у сфері господарювання та їх правовий режим
2. Правові засади функціонування ринку цінних паперів (фондового ринку)
3. Учасники ринку цінних паперів та засади їхнього правового статусу
4. Види професійної діяльності на ринку цінних паперів
5. Правове регулювання організації та діяльності фондової біржі
6. Державне регулювання ринку цінних паперів (фондового ринку)
7. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку як суб'єкт організаційно-господарських повноважень
8. Відповідальність суб'єктів господарювання за правопорушення на ринку цінних паперів

Змістовий модуль 3.**Тема 13. Правове регулювання відносин приватизації, оренди, лізингу, концесії (2 год.)****План**

1. Правові засади приватизації державного та комунального майна
2. Суб'єкти приватизації державного та комунального майна
3. Порядок приватизації (приватизаційний процес)
4. Договір оренди, порядок його укладення, форма, права та обов'язки сторін
5. Особливості оренди державного та комунального майна
6. Поняття, види і форми лізингу
7. Права та обов'язки сторін договору лізингу
8. Поняття концесії і концесійного договору
9. Концесійний договір та порядок його укладення

Тема 14. Правове регулювання забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції (2 год.)**План**

1. Забезпечення засобами виробництва та реалізація продукції як вид господарської діяльності та його організаційно-правові форми
2. Забезпечення засобами виробництва і реалізація продукції через товарну біржу
3. Ярмарки, порядок їх організації та проведення
4. Аукціони, сфери їх застосування і порядок проведення
5. Загальні правові засади здійснення державних закупівель
6. Відкриті торги та двоступеневі торги як процедури здійснення державних закупівель
7. Запит цінних пропозицій, попередня кваліфікація учасників і переговорна процедура як процедури здійснення державних закупівель
8. Договори у сфері забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції. Договір поставки, договір купівлі-продажу

Тема 15. Правове регулювання надання послуг у сфері господарювання (2 год.)

План

1. Загальні положення щодо надання послуг у сфері господарювання
2. Правові засади надання транспортних послуг у сфері господарювання
3. Умови створення, легалізації діяльності, ліквідації та реорганізації страховика (страхової компанії)
4. Правове регулювання господарських відносин у сфері страхування
5. Комерційне посередництво (агентська діяльність)
6. Договір доручення, договір комісії, договір управління майном у господарській діяльності
7. Правове регулювання діяльності з надання рекламних послуг
8. Контроль та відповідальність у сфері рекламної діяльності
9. Правове регулювання діяльності з надання аудиторських послуг

Тема 16. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання та захисту прав споживачів (4 год.)

План

I заняття

1. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності
2. Державне регулювання та державна підтримка інвестиційної діяльності
3. Правові форми і гарантії здійснення інвестиційної діяльності
4. Правове регулювання господарських відносин у сфері наукової та науково-технічної діяльності
5. Правове регулювання господарських відносин у сфері інноваційної діяльності
6. Державна підтримка реалізації інноваційного проекту
7. Договори у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності

II заняття

8. Господарсько-правове регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
9. Технічне регулювання і стандартизація у сфері господарювання
10. Суб'єкти технічного регулювання
11. Державний ринковий нагляд і контроль продукції
12. Органи державного ринкового нагляду як суб'єкти організаційно-господарських повноважень
13. Господарсько-правові заходи захисту прав споживачів
14. Адміністративно-господарські санкції за порушення законодавства про захист прав споживачів та порядок їх застосування

Змістовий модуль 4.

Тема 17. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Спеціальні режими господарювання (4 год.)

План

I заняття

1. Принципи зовнішньоекономічної діяльності
2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності
3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності
4. Правові режими зовнішньоекономічної діяльності іноземних суб'єктів господарювання в Україні
5. Ліцензування зовнішньоекономічних операцій
6. Зовнішньоекономічні договори (контракти) та їх правове регулювання
7. Вибір права, що застосовується до зовнішньоекономічного договору
8. Умови зовнішньоекономічного договору
9. Правила Інкотермс як кодифіковані форми базисних умов поставки

II заняття

10. Типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до таких договорів
11. Правовий режим іноземних інвестицій
12. Державна реєстрація іноземних інвестицій
13. Гарантії для іноземних інвесторів
14. Поняття, види та правове регулювання спеціальних режимів господарювання
15. Спеціальні (вільні) економічні зони
16. Особливості здійснення господарської діяльності на території пріоритетного розвитку
17. Правовий режим господарської діяльності в умовах надзвичайного стану
18. Спеціальний режим господарювання на територіях, радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи

III. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ (VII семестр)

Змістовий модуль 1.**Тема 18. Правове регулювання господарських відносин у гірничодобувній промисловості (2 год.)****План**

1. Загальна характеристика правового регулювання господарських відносин у гірничодобувній промисловості
2. Суб'єкти господарювання як учасники господарських відносин у гірничодобувній промисловості
3. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень як учасники господарських відносин у гірничодобувній промисловості
4. Правове регулювання господарських відносин, що виникають при наданні у користування ділянок надр
5. Угода про умови користування надрами
6. Особливості правового регулювання господарських відносин у галузі геології і розвідки надр
7. Особливості правового регулювання господарських відносин у вугільній промисловості
8. Порядок користування надрами на умовах розподілу продукції

Тема 19. Правове регулювання господарських відносин у нафтогазовому комплексі (2 год.)**План**

1. Загальні правові засади господарювання у нафтогазовому комплексі
2. Суб'єкти господарювання як учасники господарських відносин у нафтогазовому комплексі
3. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень як учасники господарських відносин у нафтогазовому комплексі
4. Порядок і умови користування нафтогазоносними надрами
5. Угода про умови користування нафтогазоносними надрами
6. Правові засади функціонування ринку природного газу

7. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів ринку природного газу
8. Порядок забезпечення споживачів нафтогазовою продукцією
9. Порядок пооб'єктового припинення (обмеження) газопостачання споживачам

Тема 20. Правове регулювання господарських відносин в електроенергетиці (2 год.)

План

1. Загальні правові засади господарської діяльності в електроенергетиці
2. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень в електроенергетиці
3. Суб'єкти господарювання та виробничі споживачі в електроенергетиці
4. НАК „Енергетична компанія України”, ДП „НАЕК „Енергоатом” як суб'єкти господарювання з особливим статусом в електроенергетиці
5. Правове регулювання ринку електричної енергії
6. Порядок проведення розрахунків за електричну енергію
7. Особливості правового регулювання господарських відносин в теплоенергетиці
8. Договори енергопостачання
9. Підстави і порядок обмеження енергопостачання та відключення споживачів від джерел енергопостачання

Змістовий модуль 2.

Тема 21. Правове регулювання господарських відносин у харчовій промисловості (2 год.)

План

1. Правові засади забезпечення безпечності та якості харчових продуктів
2. Права та обов'язки виробників і продавців (постачальників) харчових продуктів
3. Державний нагляд і контроль у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів
4. Забезпечення безпечності та якості харчових продуктів при їх імпорті та експорті
5. Правове регулювання виробництва та обігу спиртів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів
6. Ліцензування діяльності з виробництва спиртів, алкогольних напоїв і тютюнових виробів
7. Правове регулювання імпорту, експорту, оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами
8. Державне регулювання виробництва і реалізації цукру та деяких інших харчових продуктів

Тема 22. Правове регулювання господарських відносин в аграрній сфері (4 год.)

План

I заняття

1. Правові засади господарської діяльності в аграрній сфері
2. Суб'єкти господарювання в аграрній сфері
3. ДАК „Хліб України” як суб'єкт господарювання з особливим статусом в аграрній сфері
4. Аграрний фонд як суб'єкт господарювання з особливим статусом в аграрній сфері.
5. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень в аграрній сфері
6. Особливості забезпечення суб'єктів господарювання аграрної сфери засобами виробництва
7. НАК „Укراгролізинг” як суб'єкт господарювання з особливим статусом в аграрній сфері

II заняття

8. Забезпечення суб'єктів господарювання агропромислового комплексу технікою та обладнанням на умовах фінансового лізингу
9. Правові форми реалізації сільськогосподарської продукції
10. Правовий статус аграрної біржі
11. Правила біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією
12. Правові засади регулювання ринку зерна
13. Правове регулювання державної аграрної інтервенції
14. Правове регулювання державних заставних закупівель зерна

Змістовий модуль 3.

Тема 23. Правове регулювання господарських відносин у галузі будівельної діяльності (4 год.)

План

I заняття

1. Загальні засади правового регулювання господарських відносин у будівництві
2. Суб'єкти господарювання у будівництві
3. Правовий статус замовника у будівництві
4. Правовий статус підрядника у будівництві
5. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень у будівництві
6. Держархбудінспекція як суб'єкт організаційно-господарських повноважень
7. Умови і порядок організації та здійснення будівельної діяльності
8. Форми містобудівної документації, загальні вимоги щодо її змісту, порядку розробки і затвердження

II заняття

9. Порядок проектування та будівництва об'єктів містобудування
10. Порядок та умови виконання підготовчих та будівельних робіт
11. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів
12. Договори підряду у будівельній діяльності
13. Відшкодування збитків у будівництві
14. Штрафні санкції за правопорушення у галузі будівельної діяльності
15. Оперативно-господарські санкції у будівництві
16. Адміністративно-господарські санкції за порушення містобудівного законодавства

Тема 24. Правове регулювання господарських відносин у галузі зв'язку (4 год.)

План

I заняття

1. Правове регулювання господарських відносин у галузі поштового зв'язку
2. Правила надання послуг поштового зв'язку
3. Загальна характеристика господарської діяльності у галузі телекомунікацій
4. Суб'єкти господарювання як учасники господарських відносин у галузі телекомунікацій
5. Споживачі як учасники господарських відносин у галузі телекомунікацій
6. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень як учасники відносин у галузі телекомунікацій
7. НКРЗІ як суб'єкт організаційно-господарських повноважень у галузі зв'язку

II заняття

8. Умови та порядок отримання доступу до ринку телекомунікацій
9. Ліцензування окремих видів господарської діяльності у галузі телекомунікацій
10. Умови та порядок взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж
11. Засади формування та розподілу номерного ресурсу України
12. Порядок та умови здійснення господарської діяльності з надання телекомунікаційних послуг
13. Правові засади управління і використання радіочастотного ресурсу
14. Порядок ліцензування користування радіочастотним ресурсом

Тема 25. Правове регулювання господарських відносин у галузях торгівлі, побутового та житлово-комунального обслуговування (2 год.)

План

1. Правове регулювання господарських відносин у галузі торгівлі
2. Обов'язки суб'єктів господарювання у галузі торгівлі
3. Правове регулювання господарських відносин у галузі побутового обслуговування
4. Обов'язки суб'єктів господарювання – виконавців побутових послуг
5. Правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг

6. Правове регулювання господарських відносин у галузі надання житлово-комунальних послуг
7. Мінрегіон як суб'єкт організаційно-господарських повноважень у сфері житлово-комунальних послуг
8. НКРЕКП як суб'єкт організаційно-господарських повноважень у сфері житлово-комунальних послуг
9. Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг

Теми презентацій (самостійна робота)

Тема 1. ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЇЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Господарська діяльність та господарські відносини.
2. Розмежування відносин у сфері господарювання з іншими видами відносин.
3. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання.
4. Основні напрями економічної політики держави.
5. Об'єднання підприємців.
6. Способи захисту прав суб'єктів господарювання.
7. Принципи та організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
8. Державна підтримка підприємництва.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Державне замовлення як засіб державного регулювання економіки.
2. Дотації та інші засоби державної підтримки суб'єктів господарювання.
3. Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності.
4. Організаційні форми підприємництва.
5. Відповідальність суб'єктів підприємництва.
6. Припинення підприємницької діяльності.
7. Діяльність іноземних підприємців в Україні.
8. Організаційні форми здійснення некомерційної господарської діяльності.

Тема 2. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА

Підготувати реферати з таких питань:

1. Проблема розмежування господарських відносин з іншими видами відносин.
2. Проблема класифікації господарських відносин.
3. Структура господарського права: загальна характеристика його частин, підгалузей та інститутів.
4. Господарський кодекс України як джерело господарського права.
5. Державне забезпечення соціальної спрямованості економіки як принцип господарського права.
6. Принцип законності у господарській діяльності.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Кодифікація господарського законодавства та її проблеми.
2. Історія розвитку господарського законодавства України.
3. Поняття і значення принципів господарського права.
4. Ознаки принципів господарського права: загальність, нормативність, стабільність.
5. Відповідність правового регулювання господарської діяльності об'єктивним економічним законам.
6. Багатоманітність форм власності, на яких ґрунтується економіка, і форм господарювання.

Тема 3. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Підприємець і держава.
2. Установчі документи суб'єкта господарювання.
3. Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.
4. Відповідальність у сфері державної реєстрації.
5. Ліцензування і патентування господарської діяльності як засоби державного регулювання економіки.
6. Отримання ліцензій для видів господарської діяльності, провадження яких пов'язане з використанням обмежених ресурсів.
7. Порядок розгляду справ про банкрутство.
8. Продаж майна в провадженні у справі про банкрутство.
9. Мирова угода у справі про банкрутство.
10. Особливості банкрутства громадянина-підприємця.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Суб'єкти малого підприємництва. 2. Фіктивна діяльність суб'єкта господарювання. 3. Державний реєстратор. 4. Державна реєстрація змін до установчих документів. 5. Повноваження органів державної влади у сфері ліцензування. 6. Відомості, які містить ліцензія. 7. Розрахунки з кредитором у разі ліквідації суб'єкта господарювання. 8. Державний орган з питань банкрутства. 9. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника та позасудові процедури. 10. План санації боржника. 11. Розпорядження майном боржника, розпорядник майна, його повноваження. 12. Оцінка і продаж майна банкрута. 13. Черговість задоволення вимог кредиторів. 14. Припинення провадження у справі про банкрутство. 15. Особливості банкрутства окремих категорій боржників. 16. Арбітражний керуючий, розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор.

Тема 4. ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Підготувати реферати з таких питань:

1. Господарські відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями, громадянами. 2. Об'єднання підприємств. 3. Державне комерційне підприємство. 4. Правовий статус казенного підприємства. 5. Правовий статус приватного підприємства. 6. Правовий статус холдингової компанії. 7. Види кооперативів та їх господарська діяльність. 8. Споживча кооперація у сфері господарювання. 9. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти організаційно-господарських повноважень. 10. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти організаційно-господарських повноважень.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Організаційна структура підприємства. 2. Управління підприємством. 3. Облік і звітність підприємства. 4. Відносини членства у виробничому кооперативі. 5. Громадянин у сфері господарювання. 6. Особливості правового статусу підприємства з іноземними інвестиціями. 7. Особливості правового статусу іноземного підприємства. 8. Кредитні спілки у сфері господарювання. 9. Особливості правового статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання.

Тема 5. МАЙНОВА ОСНОВА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Право господарського відання та право оперативного управління. 2. Права та обов'язки суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів. 3. Цінні папери у складі майна суб'єктів господарювання. 4. Використання у господарській діяльності торговельної марки, комерційного найменування, географічного зазначення, назви країни походження товару. 5. Управління державними корпоративними правами.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Джерела формування майна суб'єкта господарювання та його майновий стан. 2. Підстави виникнення майнових прав та обов'язків суб'єкта господарювання. 3. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання. 4. Органи управління об'єктами державної власності. 5. Органи управління майном, що є у комунальній власності, їх основні повноваження у цій сфері. 6. Розмежування об'єктів права державної та комунальної власності, передача майна з державної у комунальну власність, з комунальної у державну власність.

Тема 6. ГОСПОДАРСЬКЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР

Підготувати реферати з таких питань:

1. Основні види господарських зобов'язань. 2. Договірні та позадоговірні господарські зобов'язання. 3. Проблема класифікації господарських зобов'язань за економіко-юридичним критерієм. 4. Види господарських договорів. 5. Попередні договори та особливості їх укладання. 6. Виконання господарського зобов'язання. 7. Зміна і припинення господарського зобов'язання. 8. Недійсність господарського зобов'язання.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Зміст договору, що укладається на підставі державного замовлення. 2. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням, на основі вільного

волевиявлення сторін, приблизних і типових договорів. 3. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах. 4. Укладання організаційно-господарських договорів. 5. Укладання господарських договорів за рішенням господарського суду.

Тема 7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Господарсько-правова відповідальність і господарські санкції. 2. Функції господарсько-правової відповідальності. 3. Умови господарсько-правової відповідальності. 4. Господарське правопорушення як підстава господарсько-правової відповідальності. 5. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. 6. Гарантії прав суб'єктів господарювання у разі неправомірного застосування до них адміністративно-господарських санкцій. 7. Господарсько-правова відповідальність у негативному (ретроспективному) та позитивному (проспективному) аспектах.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Межі господарсько-правової відповідальності. 2. Зменшення розміру та звільнення від відповідальності. 3. Прострочення боржника. 4. Прострочення кредитора. 5. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності. 6. Солідарне відшкодування збитків. 7. Регресні вимоги про відшкодування збитків. 8. Відшкодування збитків у разі порушення грошових зобов'язань. 9. Правове регулювання відповідальності за нераціональне господарювання.

Тема 8. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ І РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. 2. Зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку. 3. Антиконтурентні дії органів держави та органів місцевого самоврядування. 4. Обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань. 5. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання. 6. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Поняття конкуренції та монополізму, їх зміст. 2. Державне обмеження монополізму у господарській діяльності. 3. Органи Антимонопольного комітету, що розглядають справи про порушення, та підвідомчість їм спорів. 4. Особи, які беруть участь у справі, їхні права та обов'язки. 5. Забезпечення доказів. 6. Рекомендації органів Антимонопольного комітету. 7. Порядок виконання рішень та розпоряджень органів Антимонопольного комітету. 8. Перевірка та перегляд рішень, оскарження рішень.

Тема 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРЬСЬКОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади у сфері господарського планування. 2. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері господарського планування. 3. Система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку. 4. Прогнози та програми економічного і соціального розвитку областей, районів, міст. 5. Повноваження центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо регулювання цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг. 6. Державне регулювання цін і тарифів на продукцію монополієм утворень.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Принципи державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. 2. Показники прогнозних і програмних документів. 3. Цільові програми економічного, науково-технічного і соціального розвитку. 4. Соціально-економічна спрямованість державної цінової політики. 5. Встановлення цін у договорах. 6. Права підприємств у сфері ціноутворення.

Тема 10. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Грошове та інше фінансове посередництво як складова фінансової діяльності суб'єктів господарювання. 2. Страхування як складова фінансової діяльності суб'єктів господарювання. 3. Загальні засади правового регулювання організації та діяльності фінансових установ. 4. Умови і порядок ліцензування діяльності фінансових установ. 5. Органи, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, як суб'єкти організаційно-господарських повноважень. 6. Господарсько-правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Недержавне управління фінансовими ринками як допоміжна діяльність у сфері фінансів та страхування. 2. Посередництво у кредитуванні як допоміжна діяльність у сфері фінансів та страхування. 3. Фінансові консультації як допоміжна діяльність у сфері фінансів та страхування. 4. Правове регулювання надання послуг накопичувального пенсійного забезпечення. 5. Запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. 6. Відповідальність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Тема 11. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Банківська система України, роль і місце в ній Національного банку. 2. Порядок відкриття, використання і закриття рахунків в національній та іноземних валютах. 3. Договір банківського рахунку. 4. Договір банківського вкладу. Розрахунки за акредитивами. 5. Кредитний договір. 6. Особливості регулювання кредитних операцій за участю іноземних банків.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Система і структура Національного банку України. 2. Державний банк. 3. Кооперативний банк. 4. Факторингові та лізингові операції банків. 5. Розрахункові документи. 6. Порядок виконання банками заходів щодо арешту коштів на рахунках клієнтів та інших обмежень прав клієнтів щодо розпорядження коштами. 7. Дистанційне обслуговування клієнтів банків. 8. Відповідальність за порушення строків розрахунків. 9. Міжнародні розрахункові операції.

Тема 12. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Види цінних паперів у сфері господарювання. 2. Особливості емісії, обігу та обліку акцій. 3. Особливості емісії, обігу та обліку облігацій. 4. Особливості емісії, обігу та обліку казначейських зобов'язань. 5. Особливості емісії (видачі), обігу та обліку векселів. 6. Інституційні інвестори на ринку цінних паперів. 7. Професійні учасники ринку цінних паперів. 8. Правові засади організації та здійснення депозитарної діяльності. 9. Правові форми державного регулювання ринку цінних паперів.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Особливості емісії (видачі), обігу та обліку заставних. 2. Особливості емісії, обігу та обліку іпотечних сертифікатів. 3. Особливості емісії, обігу та обліку іпотечних облігацій. 4. Особливості емісії, обігу та обліку сертифікатів фондів операцій з нерухомістю. 5. Особливості емісії, обігу та обліку похідних цінних паперів. 6. Ознаки маніпулювання на фондовому ринку. 7. Відповідальність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Тема 13. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ПРИВАТИЗАЦІЇ, ОРЕНДИ, ЛІЗИНГУ, КОНЦЕСІЇ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Об'єкти приватизації державного та комунального майна. 2. Органи приватизації комунального майна. 3. Права та обов'язки сторін договору оренди державного та комунального майна. 4. Договір лізингу, порядок його укладення і форма. 5. Правове регулювання комерційної концесії. 6. Об'єкти концесії. 7. Права та обов'язки сторін договору концесії.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Цілі приватизації, її соціально-економічне та юридичне значення. 2. Законодавство України про приватизацію. 3. Фізичні та юридичні особи як покупці майна, що приватизується. 4. Представники і посередники. 5. Способи приватизації. 6. Особливості приватизації державного майна за приватизаційні папери. 7. Особливості приватизації невеликих державних підприємств (малої приватизації). 8. Особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва. 9. Оренда як різновид майнового найму. 10. Цілісні майнові комплекси державних підприємств та їх структурних підрозділів як об'єкти оренди. 11. Істотні умови договору оренди. 12. Суборенда. Ризик випадкової загибелі чи пошкодження об'єкта оренди. 13. Захист прав орендаря. 14. Припинення договору оренди. 15. Порядок розгляду спорів. 16. Суб'єкти лізингу: лізингодавець, лізингоодержувач, продавець лізингового майна. 17. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкту лізингу. 18. Розподіл витрат на утримання об'єкта лізингу. 19. Лізингові платежі. 20. Порядок розгляду спорів, що виникають з договорів лізингу. 21. Концесійна діяльність та її основні принципи. Суб'єкти та порядок прийняття рішень про надання концесії. 22. Концесійні платежі.

Тема 14. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСОБАМИ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ***Підготувати реферати з таких питань:***

1. Встановлення господарських зв'язків у порядку вільної оптової торгівлі. 2. Правовий статус товарної біржі та порядок здійснення біржових операцій. 3. Договір поставки, договір купівлі-продажу. 4. Договір контрактації (закупки) сільськогосподарської продукції, договір міни. 5. Договір, що укладається при здійсненні державних закупівель. 6. Виконання договірних зобов'язань у сфері забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Порядок заснування товарної біржі, принципи її діяльності. 2. Члени товарної біржі, їхні права та обов'язки. 3. Управління товарною біржею. 4. Біржові брокери. 5. Правила біржової торгівлі. 6. Біржовий арбітраж. 7. Види біржових угод. 8. Застосування аукціонів на ринку енергоресурсів. 9. Предмет, кількість і асортимент у договорі поставки. 10. Строки і порядок поставки. 11. Якість товарів, що поставляються, гарантії якості. 12. Комплектність товарів, що поставляються. 13. Поняття, значення і зміст виконання договірних зобов'язань. 14. Виконання обов'язку передати обумовлений договором товар (продукцію). 15. Виконання обов'язку прийняти й оплатити товар (продукцію).

Тема 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ***Підготувати реферати з таких питань:***

1. Правове регулювання відносин транспортного експедирування. 2. Правове регулювання надання послуг із зберігання у сфері господарювання. 3. Правове регулювання діяльності з надання страхових послуг у сфері господарювання. 4. Правове регулювання надання посередницьких послуг у господарській діяльності. 5. Договір на проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Збитки, завдані замовнику невиконанням або неналежним виконанням договору про надання послуг. 2. Правила надання окремих видів послуг у сфері господарювання. 3. Особливості зберігання у товарному складі. 4. Фінансова діяльність страхової компанії, пов'язана з формуванням і розміщенням страхових резервів та їх управлінням. 5. Господарський договір страхування. 6. Роль реклами у встановленні господарських зв'язків. 7. Сертифікація аудиторів. 8. Стандарти аудиту.

Тема 16. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ***Підготувати реферати з таких питань:***

1. Інвестиційна діяльність як один з функціональних видів господарської діяльності та її правове регулювання. 2. Інвестиційний проект, порядок його розроблення, затвердження та реалізації. 3. Національна академія наук України та галузеві академії наук як учасники господарських відносин. 4. Наукові та технологічні парки як учасники господарських відносин. 5. Форми стимулювання державою інноваційних процесів. 6. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України. 7. Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання. 8. Технічні регламенти і стандарти. 9. Заходи ринкового нагляду. 10. Підтвердження відповідності.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Джерела фінансування інвестиційної діяльності. 2. Державна експертиза інвестиційних проектів. 3. Договори (контракти) про спільну інвестиційну діяльність. 4. Громадські наукові організації як учасники господарських відносин. 5. Фінансово-економічне забезпечення діяльності у сфері трансферу технологій. 6. Кодекси усталеної практики, класифікатори, технічні умови. 7. Порядок відбору у суб'єктів господарювання сфери торгівлі, ресторанного господарства і послуг зразків товарів, сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів для перевірки їх якості. 8. Порядок проведення контрольної перевірки правильності розрахунку із споживачами за надані послуги і реалізовані товари. 9. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав споживачів.

**Тема 17. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.
СПЕЦІАЛЬНІ РЕЖИМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Підготувати реферати з таких питань:

1. Поняття зовнішньоекономічної діяльності та її господарсько-правове регулювання. 2. Види зовнішньоекономічної діяльності. 3. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 4. Порядок створення та реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарювання в Україні. 5. Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері зовнішньоекономічної діяльності. 6. Типові і приблизні зовнішньоекономічні контракти та загальні умови до них. 7. Правовий режим господарської діяльності в умовах воєнного стану. 8. Правовий режим господарської діяльності на території спеціальної (вільної) економічної зони.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Квотування зовнішньоекономічних операцій. 2. Міжнародний договір купівлі-продажу. 3. Державне регулювання господарської діяльності на території спеціальної (вільної) економічної зони. 4. Спеціальний режим господарювання у виключній (морській) економічній зоні України. 5. Особливості здійснення господарської діяльності на державному кордоні України. 6. Господарська діяльність у санітарно-захисних, водоохоронних зонах, зонах санітарної охорони та інших охоронних зонах. 7. Господарська діяльність у Збройних Силах України.

**Тема 18. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У
ГІРНИЧОДОБУВНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Підготувати реферати з таких питань:

1. Порядок припинення діяльності гірничих підприємств шляхом банкрутства. 2. Спеціальні дозволи на користування надрами та порядок їх надання. 3. Організаційно-господарське зобов'язання з надання у користування ділянки надр. 4. Держгеонадра як суб'єкт організаційно-господарських повноважень. 5. НАК „Надра України” як суб'єкт господарювання з особливим статусом. 6. Порядок реалізації вугільної продукції. 7. Правове регулювання угод про розподіл продукції.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у гірничодобувній промисловості. 2. Припинення права користування надрами. 3. Державні акціонерні вугільні компанії, державні холдингові компанії у вугільній промисловості. 4. Виконання угоди про розподіл продукції. 5. Державний контроль і нагляд за веденням робіт, передбачених угодою про розподіл продукції.

**Тема 19. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У
НАФТОГАЗОВОМУ КОМПЛЕКСІ**

Підготувати реферати з таких питань:

1. Державне регулювання господарської діяльності в нафтогазовій галузі. 2. НАК „Нафтогаз України” як суб’єкт господарювання з особливим статусом у нафтогазовому комплексі. 3. Міненерговугілля як суб’єкт організаційно-господарських повноважень у нафтогазовому комплексі. 4. НКРЕ як орган державного регулювання в нафтогазовій галузі. 5. Спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами та порядок їх надання. 6. Порядок організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафтогазової продукції.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Принципи, на яких базується державна політика в нафтогазовій галузі. 2. Антимонопольні обмеження в нафтогазовій галузі. 3. Право власності на нафту і газ. 4. Єдина газотранспортна система України. 5. Єдина централізована диспетчерська система оперативно-технологічного управління виробництвом, передачею та постачанням природного газу. 6. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо нафтогазової галузі. 7. Особливості регулювання відносин у сфері геологічного вивчення нафтогазоносності надр. 8. Організаційні основи розробки родовищ нафти і газу. 9. Комерційний облік природного газу та його забезпечення. 10. Порядок розрахунків за природний газ.

Тема 20. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Міненерговугілля як суб’єкт організаційно-господарських повноважень в електроенергетиці. 2. НКРЕ як орган державного регулювання в електроенергетиці. 3. Державний нагляд в електроенергетиці. 4. Права, обов’язки та відповідальність енергопостачальників та електропередавальних організацій. 5. Права, обов’язки та відповідальність споживачів електроенергії. 6. Порядок застосування господарських санкцій за порушення законодавства про електроенергетику. 7. Договір оптового ринку електроенергії України.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Єдина централізована диспетчерська система оперативно-технологічного управління виробництвом, передачею, розподілом та постачанням електроенергії. 2. Компетенція місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування в електроенергетиці. 3. Особливості ліцензування господарської діяльності в електроенергетиці. 4. Господарсько-правові основи енергозбереження.

Тема 21. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Компетенція державних органів щодо розробки, затвердження та впровадження санітарних заходів, здійснення контролю і нагляду за їх виконанням. 2. Експлуатаційний дозвіл, порядок його отримання, призупинення, анулювання та поновлення. 3. Повноваження санітарної та ветеринарної служб у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів. 4. Відповідальність суб’єктів господарювання за порушення санітарного законодавства. 5. Порядок визначення виробників і покупців спирту та здійснення контролю за його обігом. 6. Відповідальність суб’єктів господарювання за порушення законодавства щодо виробництва і торгівлі спиртом, алкогольними напоями та тютюновими виробами.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Єдиний реєстр місць зберігання спирту. 2. Акцизний склад. 3. Виробництво спиртів, алкогольних напоїв на давальницьких умовах. 4. Атестація суб’єктів господарювання та їхніх структурних підрозділів, які здійснюють виробництво і контроль за виробництвом спиртів, алкогольних напоїв та тютюнових виробів. 5. Вимоги до маркування виробленої продукції – горілки та лікєро-горілочаних виробів, виноробної продукції, тютюнових виробів. 6. Порядок використання спиртів для виробництва алкогольних напоїв та парфумерно-косметичної продукції. 7. Особливості ціноутворення в бурякоцукровому комплексі.

Тема 22. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Умови і зміст державного цінового регулювання в агропромисловому комплексі. 2. Види підтримки виробників сільгосппродукції та аграрного ринку за Законом України „Про державну підтримку сільського господарства України”. 3. Фермерське господарство як суб’єкт господарювання в аграрній сфері. 4. Сільськогосподарські кооперативи та їх об’єднання як суб’єкти господарювання в аграрній сфері. 5. Споживча кооперація як учасник господарських відносин в аграрній сфері. 6. Мінагрополітики як суб’єкт організаційно-господарських повноважень в аграрній сфері. 7. Держсільгоспінспекція як суб’єкт організаційно-господарських повноважень в аграрній сфері. 8. Організаційно-господарські повноваження органів місцевого самоврядування в аграрній сфері. 9. Організаційно-господарські повноваження місцевих органів виконавчої влади в аграрній сфері. 10. Стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу. 11. Захист прав покупців сільськогосподарських машин. 12. Участь держави у процесі функціонування і розвитку біржового ринку сільгосппродукції. 13. Оптові ринки сільськогосподарської продукції. 14. Державне регулювання ринку зерна. 15. Договір складського зберігання зерна. 16. Види складських документів на зерно.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Умови, зміст і межі пріоритетності розвитку агропромислового комплексу. 2. Основні умови надання товарним біржам висновку щодо відповідності вимогам стосовно надання послуг з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільгосппродукції і продовольства для державних та регіональних потреб. 3. Декларування зерна. 4. Якість зерна та продуктів його переробки. 5. Зерновий склад як суб’єкт господарювання. 6. Державний інтервенційний фонд. 7. Бюджетна позика у межах режиму державних заставних закупівель.

Тема 23. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У ГАЛУЗІ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Будівельна діяльність: поняття, склад, нормативно-правове регулювання. 2. Будівельні норми: правові засади їх розроблення, погодження, затвердження, реєстрації і застосування. 3. Правовий статус учасників будівельної діяльності. 4. Зміст державного регулювання та управління у будівництві. 5. Мінрегіон як суб’єкт організаційно-господарських повноважень у будівництві. 6. Організаційно-господарські повноваження органів місцевого самоврядування у будівництві. 7. Організаційно-господарські повноваження місцевих органів виконавчої влади у будівництві. 8. Планування територій на державному, регіональному та місцевому рівні. 9. Порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю. 10. Загальні умови укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві. 11. Приймання-передача закінчених робіт (об’єкта будівництва). 12. Договір на виконання проектних і досліджувальних робіт.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Інвестиції у будівництві. 2. Види робіт у будівництві, які потребують атестації виконавця. 3. Особливості забудови присадибних, дачних і садових земельних ділянок. 4. Порядок розміщення тимчасових споруд торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для підприємницької діяльності. 5. Самочинне будівництво та його наслідки. 6. Участь замовника у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населеного пункту.

Тема 24. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У ГАЛУЗІ ЗВ’ЯЗКУ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Основні права, обов’язки та відповідальність операторів і провайдерів телекомунікацій. 2. Основні права, обов’язки та відповідальність споживачів телекомунікаційних послуг. 3. Адміністрація зв’язку як суб’єкт організаційно-господарських повноважень у галузі телекомунікацій. 4. НКРЗІ як суб’єкт організаційно-господарських повноважень у галузі

телекомунікацій. 5. Державна інспекція зв'язку як суб'єкт організаційно-господарських повноважень у галузі телекомунікацій. 6. Договір про взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж. 7. Загальнодоступні телекомунікаційні послуги та порядок їх надання. 8. Тарифне регулювання на ринку телекомунікацій. 9. Розрахунки за телекомунікаційні послуги. 10. Державне госпрозрахункове підприємство „Український державний центр радіочастот”.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Перевезення поштових відправлень автомобільним, водним, залізничним та авіаційним транспортом. 2. Основні принципи діяльності у галузі телекомунікацій. 3. Право власності, право на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж. 4. Національний центр оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України. 5. Адміністрування адресного простору українського сегмента мережі Інтернет. 6. Особливості надання послуг фіксованого місцевого телефонного зв'язку. 7. Особливості надання послуг телефонного зв'язку за допомогою таксофонів. 8. Особливості надання послуг проводового радіомовлення. 9. Особливості надання послуг ефірного телерадіомовлення. 10. Особливості надання послуг телеграфного зв'язку. 11. Порядок використання радіочастотного ресурсу для потреб телерадіомовлення. 12. Порядок здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом.

Тема 25. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН У ГАЛУЗЯХ ТОРГІВЛІ, ПОБУТОВОГО ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Підготувати реферати з таких питань:

1. Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів. 2. Контроль за дотриманням Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів відповідальність за їх порушення. 3. Надання окремих видів послуг, які вимагають наявності торгових патентів. 4. Відповідальність за порушення правил застосування реєстраторів розрахункових операцій. 5. Закони України „Про житлово-комунальні послуги” та „Про державне регулювання у сфері комунальних послуг”.

Самостійно опрацювати такі питання:

1. Торговельні об'єкти. 2. Особливості продажу окремих груп продовольчих та непродовольчих товарів, здійснення різних видів торгівлі, роботи закладів ресторанного господарства. 3. Контроль за дотриманням Правил побутового обслуговування населення. 4. Принципи державної політики у сфері житлово-комунальних послуг.

7. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях, під час складання заліку (V семестр) та оцінюється за такими критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота та ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”), якщо його відповідь повністю відповідає змісту питання, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно; студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання та може викласти свою точку зору з проблеми, що обговорюється; студент досить вільно й коректно користується юридичною термінологією.

Студент може отримати **4 бали** (“добре”), якщо його відповідь в основному відповідає змісту питання, не всі основні проблеми визначені чітко, не розкриті досить повно та ґрунтовно; студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення, та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем; студент в основному правильно

користується юридичною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Студент може отримати **3 бали** (“задовільно”), якщо його відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко, розкриті лише частково і без належної глибини; студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення, та не має своєї точки зору щодо більшості проблем; студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.

Студент може отримати **2 бали** (“незадовільно”), якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується юридичною термінологією.

Рівень володіння професійно-методичними вміння визначається під час виконання студентом практичного завдання (аналіз запропонованої практичної ситуації з точки зору застосування норм права, складання власного варіанту її вирішення) на практичних заняттях, при виконанні завдань самостійної роботи, під час складання заліку (V семестр) та оцінюється за такими критеріями:

- точність та повнота виконання практичного завдання;
- обґрунтованість правового аналізу конкретної теми з точки зору їх відповідності принципам навчання, вимогам поетапного формування навичок і вмінь.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”) або «зараховано», якщо завдання виконане ним повністю, є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та принципам навчання ІМ, відбиває специфіку навчання правового матеріалу, демонструє володіння студентом юридичною термінологією. За розробку, що в основному відповідає вимогам, виконане повністю, проте має незначні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, невелику кількість термінологічних помилок, що не перешкоджають розумінню змісту, він може отримати **4 бали** (“добре”) або «зараховано». Практичне завдання, яке виконане частково, має серйозні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, містить значну кількість помилок, оцінюється **3 балами** (“задовільно”) або «зараховано». Завдання, яке майже чи повністю не відповідає встановленим викладачем вимогам, демонструє недоречне вживання методичних термінів, оцінюється **0-2 балами** (“незадовільно”) або «незараховано».

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Назва теми	Всього балів	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Контроль на роботу	Самостійна робота
I. Загальна частина (V семестр)					
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Господарська діяльність та загальні засади її правового регулювання	8	8			
Тема 2. Господарське право як галузь права	16	8			8
Змістовий модуль 2					
Тема 3. Суб'єкти господарського права: загальні положення	8	8			
Тема 4. Правовий статус суб'єктів господарського права	16	8	8		
Тема 5. Майнова основа господарювання	8	8			
Змістовий модуль 3					
Тема 6. Господарське зобов'язання, господарський договір	16	8	8		
Тема 7. Відповідальність у господарських відносинах	28	8		20	
Усього	100	56	16	20	8
II. Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності (VI семестр)					
Змістовий модуль 1					
Тема 8. Правові засади обмеження монополізму і регулювання конкуренції	4	4			
Тема 9. Правове регулювання господарського планування	4	4			
Тема 10. Правове регулювання ціноутворення	8	4	4		
Змістовий модуль 2					
Тема 11. Правове регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	4	4			
Тема 12. Правове регулювання банківської діяльності	4	4			
Тема 13. Правове регулювання ринку цінних паперів	8	4	4		
Змістовий модуль 3					

Тема 14. Правове регулювання відносин приватизації, оренди, лізингу, концесії	4	4			
Тема 15. Правове регулювання забезпечення засобами виробництва та реалізації продукції	4	4			
Тема 16. Правове регулювання надання послуг у сфері господарювання	8	4	4		
Тема 17. Правове регулювання інвестиційної діяльності	4	4			
Тема 18. Правове регулювання господарських відносин у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності	4	4			
Тема 19. Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання, стандартизації, захисту прав споживачів	12	4			8
Змістовий модуль 4					
Тема 20. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	8	4	4		
Тема 21. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання	24	4		20	
Усього	100	56	16	20	8
III. Правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки (VII семестр)					
Змістовий модуль 1					
Тема 22. Правове регулювання господарських відносин у гірничодобувній та металургійній промисловості	7	7			
Тема 23. Правове регулювання господарських відносин у нафтогазовому комплексі	7	7			
Тема 24. Правове регулювання господарських відносин в електроенергетиці	13	7	6		
Змістовий модуль 2					
Тема 25. Правове регулювання господарських відносин у харчовій промисловості	7	7			
Тема 26. Правове регулювання господарських відносин в аграрній сфері	7	7			
Змістовий модуль 3					
Тема 27. Правове регулювання господарських відносин у галузі будівельної діяльності	13	7	6		

Тема 28. Правове регулювання господарських відносин у галузі зв'язку	7	7			
Тема 29. Правове регулювання господарських відносин у галузях торгівлі, побутового та житлово-комунального обслуговування	14	7			7
Екзамен	25				
Усього	100	56	12		7

I. Загальна частина

Вид навчальної діяльності	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	7	8	до 56
Індивідуальне завдання	2	8	до 16
Самостійна робота, реферативні повідомлення, вирішення практичних задач, складання документів	1	8	до 8
Підсумкова контрольна робота	1	20	до 20
Разом			до 100

II. Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності

Вид навчальної діяльності	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	14	4	до 56
Індивідуальне завдання	4	4	до 16
Самостійна робота, реферативні повідомлення, вирішення практичних задач, складання документів	1	8	до 8
Підсумкова контрольна робота	1	20	до 20
Разом			до 100

III. Правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки

Вид навчальної діяльності	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	8	7	до 56
Індивідуальне завдання	2	6	до 12
Самостійна робота, реферативні повідомлення, вирішення практичних задач, складання документів	1	7	до 7
Усього			до 75
Екзамен			до 25
Разом			до 100

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Господарська діяльність і господарське право
2. Господарська діяльність та її основні види
3. Господарська комерційна діяльність (підприємництво)
4. Некомерційна господарська діяльність
5. Конституційні основи та загальні принципи господарської діяльності
6. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання
7. Особливості управління господарською діяльністю у державному і комунальному секторах економіки
8. Предмет, метод і система господарського права
9. Джерела і принципи господарського права
10. Суб'єкти господарського права та їх класифікація
11. Поняття, ознаки і види суб'єктів господарювання
12. Утворення та легалізація суб'єкта господарювання
13. Державна реєстрація суб'єктів господарювання
14. Ліцензування певних видів господарської діяльності
15. Припинення діяльності суб'єкта господарювання. Правове регулювання відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання або визнання його банкрутом
16. Підприємства, їх види і правовий статус
17. Правовий статус державного підприємства, казенного підприємства, комунального підприємства
18. Господарські товариства, їх види і правовий статус
19. Правовий статус виробничого кооператива, фермерського господарства, сільськогосподарського кооператива
20. Об'єднання підприємств, їх види і правовий статус
21. Правовий статус суб'єктів організаційно-господарських повноважень
22. Поняття і види майна у сфері господарювання
23. Основні форми правового режиму майна у сфері господарювання
24. Особливості правового режиму майна окремих видів суб'єктів господарювання
25. Правовий режим державного майна у сфері господарювання
26. Правовий режим комунального майна у сфері господарювання
27. Використання природних ресурсів у сфері господарювання
28. Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності
29. Корпоративні права та корпоративні відносини
30. Поняття, види, склад і підстави виникнення господарського зобов'язання
31. Поняття, зміст, види, порядок укладення і форма господарського договору
32. Виконання, зміна і припинення господарського зобов'язання
33. Засоби забезпечення виконання господарського зобов'язання

34. Господарсько-правова відповідальність: поняття, сутність, принципи
35. Види і форми господарсько-правової відповідальності
36. Підстави господарсько-правової відповідальності
37. Відшкодування збитків у сфері господарювання
38. Штрафні санкції
39. Оперативно-господарські санкції
40. Адміністративно-господарські санкції
41. Правове забезпечення державної антимонопольно-конкурентної політики. Антимонопольний комітет України
42. Правове регулювання природних монополій
43. Поняття і види порушень антимонопольно-конкурентного законодавства
44. Заходи органів Антимонопольного комітету щодо запобігання монополізації товарних ринків та захисту конкуренції
45. Правовий захист від недобросовісної конкуренції
46. Правове регулювання господарського планування
47. Правове регулювання ціноутворення
48. Правове регулювання ринків фінансових послуг
49. Господарсько-правове регулювання банківської діяльності
50. Правові засади функціонування ринку цінних паперів
51. Правові засади приватизації державного та комунального майна
52. Правове регулювання орендних відносин
53. Правове регулювання лізингових відносин
54. Правове регулювання концесії державного та комунального майна
55. Правове регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності
56. Господарсько-правове забезпечення технічного регулювання
57. Організаційно-правові форми забезпечення засобами виробництва і реалізації продукції. Вільна оптова торгівля. Біржі. Ярмарки. Аукціони
58. Правове регулювання здійснення державних закупівель
59. Правове регулювання господарських відносин у галузі рекламної діяльності
60. Договори у сфері забезпечення засобами виробництва і реалізації продукції
61. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності
62. Зовнішньоекономічні договори (контракти)
63. Правове регулювання іноземних інвестицій
64. Правове регулювання спеціальних режимів господарювання
65. Особливості правового регулювання господарських відносин у гірничодобувній промисловості
66. Порядок і умови користування надрами
67. Угоди про розподіл продукції
68. Особливості правового регулювання господарських відносин у нафтогазовій промисловості
69. Засади функціонування ринку природного газу
70. Правові засади господарської діяльності в електроенергетиці
71. Правове регулювання ринку електричної і теплової енергії
72. Правові засади забезпечення безпечності та якості харчових продуктів
73. Державне регулювання виробництва та обігу спиртів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, цукру та деяких інших харчових продуктів
74. Особливості правового регулювання господарських відносин в аграрній сфері
75. Загальні правові засади здійснення будівельної діяльності. Містобудівна та будівельна документація. Учасники будівельної діяльності
76. Підрядні договори (контракти) у будівництві
77. Відповідальність за правопорушення у галузі будівельної діяльності
78. Правове регулювання господарської діяльності у галузі поштового зв'язку
79. Правове регулювання господарської діяльності у галузі телекомунікацій

80. Правові засади управління і використання радіочастотного ресурсу України
81. Особливості правового регулювання господарських відносин у галузях торгівлі, побутового та житлово-комунального обслуговування

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна програма
 Робоча програма навчальної дисципліни
 Перелік рекомендованої літератури з курсу
 Методичні матеріали до практичних занять
 Питання для самостійного опрацювання
 Тематика рефератів
 Перелік питань для підсумкового контролю знань

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України.
2. Господарський кодекс України.
3. Цивільний кодекс України.
4. Кодекс України про надра.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р.
6. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р.
7. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р.
8. Про товарну біржу: Закон України від 10 грудня 1991 р.
9. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України в редакції від 15 травня 1992 р.
10. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13 жовтня 1992 р.
11. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 р.
12. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р.
13. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р.
14. Про оренду державного та комунального майна: Закон України в редакції від 14 березня 1995 р.
15. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19 грудня 1995 р.
16. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р.
17. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р.
18. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 р.
19. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р.
20. Про приватизацію державного майна: Закон України в редакції від 19 лютого 1997 р.
21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р.
22. Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації: Закон України від 7 липня 1999 р.
23. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 р.
24. Про благодійність і благодійницькі організації: Закон України від 16 вересня 1997 р.
25. Про електроенергетику: Закон України від 16 жовтня 1997 р.
26. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 2 грудня 1997 р.

27. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України в редакції від 1 грудня 1998 р.
28. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23 грудня 1998 р.
29. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р.
30. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20 травня 1999 р.
31. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р.
32. Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру: Закон України від 17 червня 1999 р.
33. Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 р.
34. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 р.
35. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 1999 р.
36. Гірничий закон України від 6 жовтня 1999 р.
37. Про державну геологічну службу України: Закон України від 4 листопада 1999 р.
38. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг: Закон України від 14 грудня 1999 р.
39. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23 березня 2000 р.
40. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000 р.
41. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 р.
42. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України в редакції від 1 червня 2000 р.
43. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р.
44. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р.
45. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р.
46. Про стандартизацію: Закон України від 17 травня 2001 р.
47. Про підтвердження відповідності: Закон України від 17 травня 2001 р.
48. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р.
49. Про нафту і газ: Закон України від 12 липня 2001 р.
50. Про поштовий зв'язок: Закон України від 4 жовтня 2001 р.
51. Про страхування: Закон України в редакції від 4 жовтня 2001 р.
52. Про кредитні спілки: Закон України від 20 грудня 2001 р.
53. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу: Закон України від 7 лютого 2002 р.
54. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р.
55. Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 4 липня 2002 р.
56. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 р.
57. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 р.
58. Про захист прав покупців сільськогосподарських машин: Закон України від 5 червня 2003 р.
59. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р.
60. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р.
61. Про рекламу: Закон України в редакції від 11 липня 2003 р.
62. Про фінансовий лізинг: Закон України в редакції від 11 грудня 2003 р.
63. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 р.
64. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р.
65. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24 червня 2004 р.
66. Про радіочастотний ресурс України: Закон України в редакції від 24 червня 2004 р.
67. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 24 червня 2004 р.
68. Про теплопостачання: Закон України від 2 червня 2005 р.

69. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р.
70. Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу: Закон України від 29 червня 2004 р.
71. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р.
72. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 6 вересня 2005 р.
73. Про захист прав споживачів: Закон України від 1 грудня 2005 р.
74. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності: Закон України від 1 грудня 2005 р.
75. Про захист прав споживачів: Закон України в редакції від 1 грудня 2005 р.
76. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України в редакції від 12 січня 2006 р.
77. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р.
78. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2006 р.
79. Про аудиторську діяльність: Закон України в редакції від 14 вересня 2006 р.
80. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21 вересня 2006 р.
81. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р.
82. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р.
83. Про наукові парки: Закон України від 25 червня 2009 р.
84. Про будівельні норми: Закон України від 5 листопада 2009 р.
85. Про засади функціонування ринку природного газу: Закон України від 8 липня 2010 р.
86. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг: Закон України від 9 липня 2010 р.
87. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 2 грудня 2010 р.
88. Про загальну безпечність нехарчової продукції: Закон України від 2 грудня 2010 р.
89. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р.
90. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 8 вересня 2011 р.
91. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Закон України в редакції від 22 грудня 2011 р.
92. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України в редакції від 22 грудня 2011 р.
93. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5 липня 2012 р.
94. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р.
95. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України в редакції від 2 жовтня 2012 р.
96. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р.
97. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 10 квітня 2014 р.
98. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р.
99. Про затвердження положень щодо захисту прав споживачів: Постанова Верховної Ради України від 25 січня 1995 р.
100. Положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 22 лютого 1995 № 135.
101. Положення про порядок проведення міжобласних оптово-промислових ярмарків: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 1995 р. № 693.
102. Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів): Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 р.
103. Правила побутового обслуговування населення: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України в редакції від 4 червня 1999 р. № 974.

104. Про управління державними корпоративними правами: Постанова Кабінету Міністрів України 15 травня 2000 р. № 791.
105. Про врегулювання відносин на оптовому ринку електричної енергії України: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 2000 р. № 1136.
106. Перелік органів ліцензування: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 р. № 1698.
107. Про забезпечення споживачів природним газом: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1729.
108. Порядок обмеження електроспоживання споживачів до рівня екологічної броні електропостачання або повного припинення їм електропостачання: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 2004 р. № 93.
109. Загальні умови укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2005 р. № 668.
110. Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 15 червня 2006 р. № 833.
111. Порядок пооб'єктового припинення (обмеження) газопостачання споживачам, крім населення: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2006 р. № 1687.
112. Правила надання послуг поштового зв'язку: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 5 березня 2009 р. № 270.
113. Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 466.
114. Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 615.
115. Порядок організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2011 р. № 1064.
116. Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 р. № 295.

Основна література

1. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 672 с.
2. Беляневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): монографія. К. : Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
3. Бобкова А., Захарченко А. Види організаційно-господарських відносин. *Право України*. 2019. № 8. С. 65–80.
4. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій (загальна частина). Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 240 с.
5. Вінник О. Особливості врегулювання конфліктів/спорів у сфері цифрової економіки та електронного бізнесу. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 73–82.
6. Віхров О.П. Господарське право. Спеціальна частина : навч. посіб. / О.П. Віхров. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2004. – 344 с.
7. Віхров О.П. Правове регулювання функціональних видів господарської діяльності : курс лекцій / О.П. Віхров. – Чернігів : КП “Вид-во “Чернігівські обереги”, 2006. – 172 с.
8. Гарагонич О. В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія / НАН України, Інститут економіко-правових досліджень. К., 2019. 406 с.
9. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. – Одеса : НУ "ОЮА", 2021. – 166 с.

10. Господарське право : практикум / А. Г. Бобкова (кер. авт. кол.), Ю. О. Моїсєєв, Ю. М. Павлюченко та ін.; за заг. ред. А. Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.
11. Деревянко Б. В. Нові види господарської діяльності як резерв розширення предмета регулювання господарським законодавством. *Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця, 11–12 жовтня 2019 р.) наук. ред. А. Г. Бобкова, А. М. Захарченко. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. С. 80–81.
12. Джабраїлов Р., Малолітнева В. Публічні закупівлі як засіб державного регулювання господарської діяльності та реалізації цілей сталого розвитку. *Право України*. 2019. № 8. С. 47–64.
13. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: / О.А. Беяневич, О.М. Вінник, В.С. Щербина [та ін.]; / за заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 776 с.
14. Правове забезпечення дотримання принципу справедливості в управлінні економікою: монографія / за заг. ред. В.А. Устименка. Київ : НАН України, Інститут економіко-правових досліджень, 2017. 156 с.
15. Правові засади досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю: монографія / за заг. ред. В. А. Устименка. Київ : НАН України, Інститут економіко-правових досліджень, 2018. 144 с.
16. Устименко В. А., Поліщук Н. Ю. Перспективи застосування криптовалют в електроенергетиці України: зарубіжний досвід і вітчизняні здобутки. *Економіка та право*. 2019. № 2. С. 64–69.
17. Хозяйственное право: учебник; под ред. В.К. Мамутова. – К.:Юрінком Інтер, 2002.– 912 с.
18. Шаповалова О. Принципи інституціоналізації цифрової інфраструктури контролю у сфері господарювання. *Право України*. 2019. № 8. С. 94–106.
19. Щербина В. Господарсько-правова відповідальність у доктрині господарського права України та її законодавче забезпечення. *Право України*. 2019. № 8. С. 81–93.
20. Щербина В. Право господарського відання і право оперативного управління: поняття, зміст та сфера застосування в Україні. *Право України*. 2018. № 6. С. 13–30.

Додаткова література

1. Бобкова А.Г. Біржове право : навч. посіб. / А.Г. Бобкова, Ю.О. Моїсєєв. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 200 с.
2. Віхров О.П. Організаційно-господарські правовідносини : моногр. / О.П. Віхров. – К. : Видавничий дім "Слово", 2008. – 512 с.
3. Знаменский Г.Л. Новое хозяйственное право. Избранные труды : сб. науч. трудов / Г.Л. Знаменский. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 488 с.
4. Знаменский Г.Л. Хозяйственный механизм и право : моногр. / Г.Л. Знаменский. – К. : Наукова думка, 1988. – 160 с.
5. Мамутов В.К. Совершенствование правового регулирования хозяйственной деятельности (методология, направления) : моногр. / В.К. Мамутов. – К.: Наукова думка, 1982. – 240 с.
6. Мамутов В.К. Кодификация: сб. науч. трудов./В.К.Мамутов.– К.: Юрінком Інтер, 2011.–248 с.
7. Мамутов В.К. Экономика и право : сб. науч. трудов. / В.К. Мамутов. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

Інтернет-ресурси.

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.kmu.gov.ua>
3. <http://www.president.gov.ua>
4. <http://www.bank.gov.ua>
5. <http://www.sfs.gov.ua>
6. <http://www.customs.gov.ua>

7. <http://www.ukrstat.gov.ua>
  8. <http://www.menr.gov.ua>
  9. <http://www.mof.gov.ua>
  10. <http://www.me.gov.ua>
  11. <http://www.drs.gov.ua>
  12. <http://www.arbitr.gov.ua>
  13. <http://www.spfu.gov.ua>
  14. <http://www.rp.gov.ua>
  15. <http://www.nssmc.gov.ua>
  16. <http://www.mtu.gov.ua>
- <http://www.mpe.kmu.gov.ua>